

καὶ ἡ ἐποχὴ αὐτοῦ τοιαύτη, ὥστε νὰ τῷ δώσῃ δείγματα παντὸς ἀνθρωπίνου χαρακτῆρος. Ἡ Ἰταλία κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Δάντου περιέκλειε πᾶν εἶδος ἀρετῆς ἢ κακίας δι' ἃ σεμνύνεται ἢ αἰσχύνεται ἡ ἀνθρωπότης. Πολιτικῶς διηρεῖτο ἡ Ἰταλία εἰς πολιτείας, ἐν αἷς ἡδυνάτο τις νὰ εὕρῃ δείγματα πολιτικῆς ἀρετῆς οὐδαμῶς κατώτερα τῶν ἀρίστων χρόνων τῆς ἀρχαίας Ῥώμης ἢ τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν δημοκρατιῶν ἀλλὰ καὶ δείγματα πολιτικῆς διαφθορᾶς ἀνώτερα τῶν ὁποίων ἴσως οὐδέποτε ἐν τῷ κόσμῳ ἐφάνησαν. Ἀπαντᾷ τις ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἰταλίας κατὰ τοὺς χρόνους τούτους τὸν ἐντιμότερον πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν τιμὴν ζῆλον ὡς καὶ τὴν φαυλοτάτην τῆς τυραννίας ἀνοχήν. Ἀπαντᾷ τις παιδείουσι καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν ἀμιλλωμένην πρὸς τὰς καλλιτέρας τῆς ἀνθρωπότητος ἐποχὰς ἀλλὰ καὶ ἀπαιδευσίαν χονδροειδέστατήν. Ἀπαντᾷ τις δύνάμιν ἠθικῆς ἄκαμπτον, ἀλλὰ καὶ ἀνηθικότητα ἀηδῆ.

Πολλοὺς ἤκουσα θεωροῦντας τὸν Δάντην μισέλληνα. Μέχρι τοῦδε ἀνέγνων τὴν Κόλασιν μόνον· δὲν γνωρίζω λοιπὸν ὁποίας ἀλλαγῇ ἐκφράζει ἰδέας περὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐκτιμήσωμεν ὡς κολακευτικὸν δι' ἡμᾶς τὸ πνεῦμα τῆς ὠραίας ἐκείνης ἀποστροφῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Δάντης ἀποδίδει εἰς τὸν Ὀδυσσεᾶ ὅταν οὗτος ἀφικόμενος εἰς τοὺς Ἡρακλείους στύλους παρακινεῖ τοὺς ἐταίρους νὰ ριφθῶσιν εἰς τὸ εὐρὺ τοῦ Ὠκεανοῦ πέλαγος πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἀγνώστου

Considerate la vostra semenza :

Fatti non forte a viver come bruti ,

Na per seguir virtute e conoscenza.

Ὁ Δάντης δὲν νομίζει ὅτι πρὸς ἐξέγερσιν τοῦ ἐλληνικοῦ φρονήματος δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ἐλπίδες κορεσμοῦ εὐτελῶν πόθων. Δὲν ὑπόσχεται ὁ Ὀδυσσεὺς πλοῦτη καὶ ἀπολαύσεις, κλοπὰς καὶ ἀρπαγὰς, φόνους καὶ ἀδικίας. Δὲν ὑπόσχεται οὐδὲν εἰμὴ τὴν γνῶσιν τοῦ ἀγνώστου, διὰ τὴν ὁποίαν γνῶσιν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ ἐταῖροι αὐτοῦ νομίζουσι, κατὰ Δάντην, ὅτι καὶ αὕτῃ ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ εἶνε εὐτελὲς ἀντάλλαγμα. Ὑπενθυμίζει αὐτοῖς τὴν καταγωγὴν καὶ τὸ καθῆκον καὶ τὸν προορισμόν, τὸν ὁποῖον ἐν τῷ κόσμῳ ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες ν' ἀκολουθῶσιν ἀρετὴν καὶ σοφίαν. Τί μᾶλλον ὑπερήφανον διὰ τοὺς Ἕλληνας δύνανται νὰ λεχθῇ;

Ἄν δὲν ἀπατῶμαι, ὑπεστήριξέ τις ποτε παρ' ἡμῖν, ὅτι ὁ Δάντης μόνος καὶ αὐτοβούλως ἄνευ ἐπιρροῆς τινος τῆς περὶ αὐτὸν κοινωνίας ἀνέπτυξε τὴν μεγαλοφυΐαν αὐτοῦ ὡς ὑψηλὸς καὶ ὑπερήφανος φοῖνιξ ἐν μέσῳ αὐχμηρᾶς καὶ ἀγόνου ἐρήμου. Ἄν καὶ τοῦτο χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ στολίσῃ ἔτι μᾶλλον τὸν Δάντην καὶ νὰ δώσῃ μείζονα λάμψιν εἰς τὴν διάνοιαν αὐτοῦ, ὅμως δὲν δύναται τις νὰ τὸ παραδεχθῇ, διότι δυστυχῶς δὲν εἶνε οὔτε ἱστορικῶς ἀκριβές, οὔτε λογικῶς πιθανόν. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ μεγαλουργήματος τοῦ Δάντου ἀποδεικνύεται ἀριδῆλως κοινωνικὴ κατάστασις ἀνεπτυγμένη εἰς βαθμὸν ἔξοχον ἐν Φλωρεντίᾳ. Διότι πῶς εἶνε δυνατόν νὰ γραφῇ ἔργον τι

ἐν γλώσσῃ τοσοῦτον ἰσχυρᾷ, μετὰ τόσης ἀκριθείας καὶ ἀπερίττου χάριτος, μετὰ τόσοῦ ἀττικισμοῦ ἐπὶ τέλους, χωρὶς τὸ δημόσιον πρὸς τὸ ὁποῖον ἀπηυθύνετο τὸ ἔργον τοῦτο νὰ ἦνε ἄξιον νὰ αἰσθανθῇ τὰς ἀρετὰς ταύτας καὶ νὰ γευθῇ τῶν ἐκ τούτων ἡδονῶν; Ἀλλὰ, καθὼς παρατηρεῖ γάλλος τις κριτικός, δὲν ὑπάρχει φρασεολογία ἐν τῷ Δάντῃ ἢ ὁποία νὰ ἦνε τόσο ἐπέροχος, ὑπὸ γλωσσικὴν ἔποψιν, τῶν συγχρόνων αὐτοῦ συγγραφέων, ὥστε νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι ὁ Δάντης ἀπετέλει καθ' ἑαυτὸν ἰδιαίτερον κόσμον μὴ ἐπηρεαζόμενον ἐκ τῆς φλωρεντινῆς κοινωνίας ἀλλ' ἀντλοῦντα τὰς ἐμπνεύσεις του καὶ τὸν τρόπον τῆς φράσεώς του εἴτε ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μεγαλοφυΐας εἴτε ἐκ τῆς μελέτης τῶν κλασικῶν ἀριστουργημάτων. Προσέτι ὑποστηρίζει τὴν ἰδέαν ἡμῶν καὶ τὸ παράδοξον γεγονός, ὅτι πάντες οἱ πρεσβευταί, ὅσοι ἀπεστάλησαν ὑπὸ τῶν διαφόρων καθολικῶν κρατῶν, ὅπως συγχαρῶσι τὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην Πάπαν, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα λησμονῶ, ἐπὶ τῇ ἀνόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἀγίου Πέτρου, πάντες ἦσαν Φλωρεντινοί. Εἶνε λοιπὸν προφανές ὅτι ὑπῆρχε μεγάλη ἠθικὴ ἀνάπτυξις ἐν Φλωρεντίᾳ τότε.

Ἴδου ἡ σκιαγραφία τῶν ὄνειροπολήσεών μου. Ἡ βροχὴ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη. Ἀγνοῶ πῶς ἄλλοι διέρχονται σήμερον τὰς συνήθως πνιγερὰς ταύτας ὥρας, ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι εὐτυχὴς καὶ θὰ ἦμαι πάντοτε ἐφ' ὅσον ὁ Θεὸς διατηρεῖ ἐν ἐμοὶ ἀκμαῖον τὸν πόθον τῶν τοιούτων μελετῶν καὶ τὴν δύνάμιν τῆς περὶ ταύτας διατριβῆς.

AN. A. PONTHEPS

Ο ΗΡΩΣ ΤΟΥ ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΟΥ

Εἶνε τῇ ἀληθείᾳ οὐ μόνον ἐλπιδοπάροχον ἀλλὰ καὶ ἄξιον θαυμασμοῦ, ὅτι ἡ ἐλληνικὴ καλλιτεχνία, καίπερ ἀνὰ πᾶν βῆμα προσκόπτουσα ἐπὶ τοῦ γρανίτου τῆς κοινωνικῆς ἀδιαφορίας, οὐ παύεται ἐν τούτοις ἐργαζομένη, βελτιουμένη καὶ παράγουσα οὐχὶ σπανίως ἔργα ἀντάξια φιλομουσοτέρας ἐποχῆς.

Τὸ εἰς φυσικὸν μέγεθος σύμπλεγμα, οὐ εἰκόνα παρέχον σήμερον, σμιλευθὲν ὑπὸ τοῦ ἱκανοῦ παρ' ἡμῖν καλλιτέχνου κ. Φυτάλη, γνωστοῦ καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων ἔργων του, εἶν' ἐκ τῶν ὠραιότερων προτόνων τῆς νεωτέρας ἐλληνικῆς τέχνης, ἣν ἐπαξίως θὰ ἐκπροσωπήσῃ σὺν τοῖς ἄλλοις ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει τοῦ Μονάχου, ὅπου ἐσχάτως ἐστάλη.

Ἡ ἐμπνεύσασα τὸν κ. Φυτάλην καὶ ἀποτυπωμένη ἐν τῷ συμπλέγματι ἱστορικὴ σκηνή, ἀποτελεῖ ἓνα τῶν λαμπροτέρων ἀδελμάτων τῆς ἱστορίας τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 21, διασωθέντα χάρις εἰς τὸν ἀρχαῖον καθηγητὴν κ. Ν. Σαρρηγιάννην, ὅστις κατωτέρω ἀφηγεῖται λεπτομερῶς τὸ σχετικὸν ἐπεισόδιον.

Ὁ κ. Φυτάλης εἶνε ἄξιος συγχαρητηρίων διότι, ἐπιληφθεὶς τῆς παραστάσεως οὕτω ψυχολογικοῦ συμπλέγματος, δὲν ὑπέρρησεν ἐν τῇ ἐκτελέσει. Αἱ ἐκ τῶν πληγῶν ὀδύνη τοῦ τραυματίου Ἀλδανοῦ, τὸ θάμβος του πρὸ τόσης γενναιοφροσύνης ἀπαντώσεως εἰς πολέμιον, ἡ εὐγνωμοσύνη του ἐπὶ ταύτῃ καὶ ἡ ὀδυνηρὰ θλίψις του ἐπὶ τῇ παρεξήγησιν τοῦ διαδήματός του, ὅπως τάμη βοστρύχους τινὰς τοῦ εὐκλεοῦς σωτήρος του εἰς ἀνάμνησιν

εἰκονίζονται ἐξίσου ἐπιτυχῶς ὡς καὶ τὸ ἡρωϊκῶς ἀτάραχον ἀλλ' αὖστηρόν βλέμμα, ὅπερ σφενδονίζει κατὰ τοῦ Ἀλβανοῦ ὁ θαυμάσιος ἥρωας ὅτε, νυσσόμενος ἄφνω ὑπὸ τῆς κοπίδος τῆς τρομώδους χειρὸς αὐτοῦ, ὑπολαμβάνει τὸν δυστυχῆ ὡς ἐπιδουλεύοντα τὴν ζωὴν του.

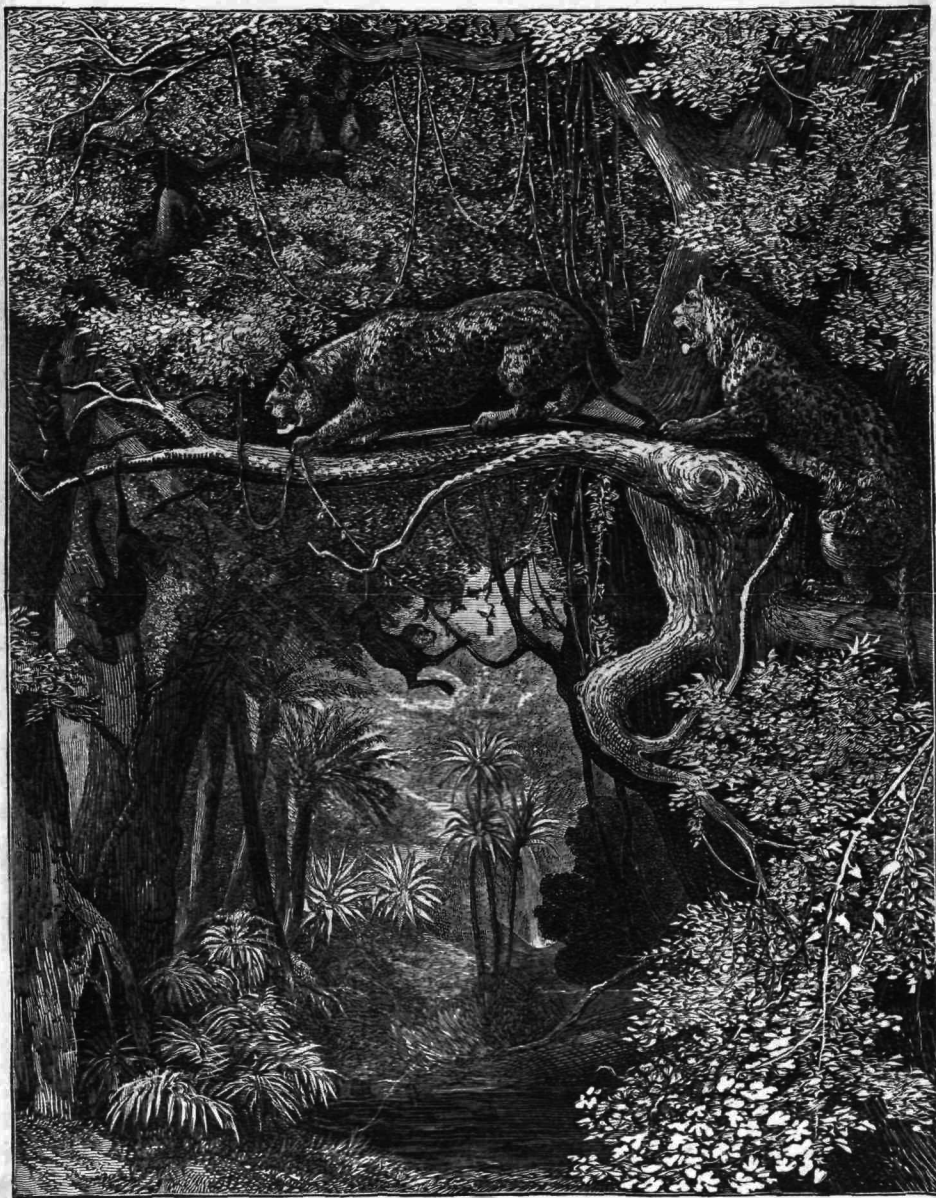
Κρίνων δίκαιον καὶ καλὸν τὸ νὰ τηρῶνται αἱ διάνοιαι καὶ αἱ πράξεις τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς καὶ τ' ἀριστουργήματα τῶν καλῶν τεχνῶν, διέρχομαι ἐνταῦθα ἀνέκδοτόν τι ἱστορικόν, τὸ ὅποιον μοὶ διηγήθη ποτὲ ἐν τῇ Ἑλβετία ὁ πρόμικροῦ μεταστὰς εἰς τὴν ἀγῆρω ζωὴν ἀείμνηστος φίλος μου Βετᾶν, ὅστις ἦτον καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν εἰλικρινῶν φίλων τῆς πατρίδος μας. Οἱ νέοι Ἕλληνες θέλουσιν ἴδει καὶ ἐνταῦθα τῆς προγονικῆς των εὐγενείας δείγματα, φυσικά, ἄπλαστα καὶ ἀκραιφνῆ, διασωζόμενα ἐν τῷ καθαρῷ ἑλληνικῷ αἵματι.

Σοὶ ἀνέφερον καὶ ἄλλοτε, φίλε Νικόλαε, μοὶ ἔλεγεν ὁ φίλος Ἑλβετός, ὅτι ἤμην ὁ μυστικός τῆς τοῦ Καποδιστρίου ἀλληλογραφίας γραμματεὺς. Πρωῖαν δέ τινα ἐργαζόμενος εἰς τὸ σπουδαστήριόν μου, βλέπω νὰ εἰσέλθῃ πρὸς με ὁ στρατηγὸς Ἰατράκος, παρακαλῶν με νὰ τὸν παρουσιάσω εἰς τὸν Κυβερνήτην· ἐγὼ δὲ εἰδὼς αὐτὸν ἀσχολούμενον, τῷ εἶπον νὰ περιμεῖνῃ ὀλίγας στιγμὰς.

Καθημένου δὲ αὐτοῦ, ἐγὼ προσηλῶσας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τι φυλακτήριον, τὸ ὅποιον ἔφερεν ἐξηρτημένον ἐκ τοῦ τραχήλου, ἐθαύμαζον πῶς ἀνὴρ ἐνδιατρίψας συχρὸν χρόνον ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου ἐπούδασε τὰ ἱατρικά, διασώζει ἀ-

κόμη τὰς δεισιδαιμονίας τῆς πατρίδος του, ὡς εἰς τῶν τυχόντων καὶ ἀμαθῶν. Ὁ δὲ συνεὶς ἐκ τῆς ὀψεως τὴν διάνοιάν μου, ἡ περιέργειά σου, κ. Βετάνε, μοὶ εἶπε, περιστρέφεται εἰς τὸ ὅποιον φέρω φυλακτήριον τουτοῖ· ἀλλ' εἶμαι βέβαιος, ὅτι ποτὲ δὲν θέλεις δυνηθῆ νὰ μαντεύσῃς τὸ ἐν αὐτῷ περιεχόμενον. Καὶ διὰ νὰ σὲ κάμω νὰ ἐννοήσῃς πόσον πολῦτιμον μοὶ εἶναι τὸ φυλακτήριον τουτο πρέπει νὰ ἐπανέλθω μικρὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνός

μας, καὶ νὰ σοὶ εἶπω ὅτι κατὰ τὴν περίφημον μάχην τῶν στενῶν, τὴν κατὰ τοῦ Δράμαλη, ἀρχηγὸς ὢν τότε καὶ ἐγὼ τῶν Λακεδαιμονίων, παρηκολούθουν τὸν γενναῖον Νικήταν, τοῦ ὁποίου τὸν ἡρωισμόν ἴσως ἐκτιμήσει ἡ ἐπερχομένη γενεά. Ἡ μάχη ἤρξατο μετὰ μεσημβρίαν καὶ διήρκεσεν ὅλην τὴν ἡμέραν· ἴσως ἤκουσας ὅτι τρεῖς χιλιάδες Ἕλληνες ἀντιπαρετάχθημεν κατὰ τρισυρίων βαρβάρων. Ὁ Νικήτας τότε ἐπὶ κεφαλῆς διακοσίων, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ὑπάσπιστήν του Σισίνην, περιεφέρετο εἰς τὰς τάξεις ὡς λέων, πίπτων κατὰ τῶν πολεμίων ὡς κεραυνὸς παντοῦ ὅπου ἐβλεπεν ἀν-

ΤΙΓΡΕΙΣ ΚΥΝΗΓΟΥΣΑΙ ΠΙΘΗΚΟΥΣ

(Ἰδε σελ. 91).

τίσασιν, τρέπων αὐτοὺς εἰς φυγὴν ὡς ἀετὸς κατεπτηχότας ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς στρουθοῦς.

Τὸ ἐσπέρας ἀπειρηκότες ἐκ τῆς σφαγῆς συνήλθομεν ὅλοι ἐν τῇ παρεμβολῇ ἡμῶν, ἣτις εὕρισκετο εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους, φοβηθέντες μὴ περιληφθῶμεν ἀπὸ ἄλλους ἐχθροὺς, τοὺς ὁποίους ἐδίωκε πρὸ αὐτοῦ ὁ γέρων τῆς Πελοποννήσου στρατάρχης, στρατοπεδεύων τότε περὶ τὸ Ἄργος. Ὁ δὲ Νικήτας περιελθὼν τὸ στρατόπεδον καὶ

ἐπαινέσας ἀξίως τοὺς γενναίους στρατιώτας, ἐζήτει τὸν Σισίνην, διὰ νὰ τὸν στείλῃ μὲ ὀλίγους τινὰς εἰς κατασκόπευσιν τῶν φευγόντων ἐχθρῶν, καὶ μὴ εὐρίσκων αὐτὸν ἐπεμψε τὸν ἀδελφόν μου Θεόδωρον μὲ ἄλλους ὀλίγους, αὐτὸς δὲ ἀποσυρθεὶς ἐφαίνετο λίαν σύννους διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἀγαπητοῦ του Σισίνου. Ἐγὼ δὲ διηλθὼν ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα ἄϋπνος, διατρέχων τοὺς προμαχῶνας τῶν στρατιωτῶν καὶ ἐπισκεπτόμενος τοὺς τετραυματισμέ-

νους καὶ τοὺς ἔχοντας χρεῖαν τῆςβοηθείαςμου. Περὶ δὲ τὸν ὄρθρον ὑπῆγον νὰ συγχαρῶ τὸν στρατηγὸν ἐπὶ τῇ νίκῃ μας, καὶ ἠπόρουν μὴ εὐρῶν αὐτόν, ἀπαντήσας δὲ τὸν Σισίνην ἡρώτων αὐτὸν περὶ τοῦ στρατηγοῦ. Ὁ δὲ, ἄρτι, μοι εἶπεν, ἐπανῆλθον ἀπὸ τὴν κατασκόπευσιν τῶν πολεμίων, ὧν οἱ διασωθέντες ἐφυγον τὴν ταχίστην πρὸς τὸν Ἰσθμόν. Ταῦτα δὲ λέγοντος αὐτοῦ, βλέπομεν μακρόθεν τὸν στρατηγὸν Νικήταν βαδίζοντα πρὸς ἡμᾶς, καὶ βαστάζοντα ἐπ' ὤμων ἄλβανόν τινα τοῦρκον τραυματίαν, τὸν ὅποιον περιτρέχων τὴν λόχμην εὗρεν ἀλγοῦντα καὶ κακῶς δια-

κείμενον ὑπὸ τῶν τραυμάτων, καὶ πρὸς με ἀπιδὼν, ἀγαπητέ μοι Παναγιώτη, εἶπε, κάμε μου τὴν χάριν νὰ περιποιηθῇς τὸν ταλαίπωρον τοῦτον Ἄλβανόν, ἔχοντα χρεῖαν τῆς φροντίδος σου εἰς τὰς μάχας ὀφείλομεν νὰ προστατεύωμεν τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα μας· ὡς ἄνθρωποι ὅμως ὀφείλομεν νὰ ἡμεθα συμπαθεῖς καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς πολεμίους, ὅταν ζητῶσι παρ' ἡμῶν ἔλεος.

Ὁ δὲ τετραυματισμένος τοῦρκος μοι διηγήθη ὅτι κατα-

κείμενος εἰς τὸν δρυμόν, ὅπου εἶχεν ἀποσυρθῇ, ὠδυνᾶτο καὶ ἔστενε ὑπὸ τοῦ ἄλγους τῶν τραυμάτων, ὥστε ἤθελε θεωρήσῃ ὡς ἐλευθερωτὴν τοῦ τὸν ἀπαλλάξοντα αὐτὸν τῆς ζωῆς. Οὕτω διακείμενος, μοι ἔλεγε, βλέπει παραστάτα εἰς αὐτὸν τὸν Νικήταν, τὸν ὅποιον ὑπολαβὼν ὡς τινα τῶν τυχόντων παρεκάλει νὰ ἐπιθέσῃ τέλος εἰς τὴν ὀδύνην του, δεικνύων τὸν λαιμόν. Ὁ δὲ Νικήτας ἐμβλέψας εἰς αὐτὸν ἱλαρῶς· μωρέ, τῷ εἶπεν, εἶμαι στρατιώτης καὶ ὄχι δῆμιος.

Ὁ δὲ τοῦρκος Ἄλβανός, ἀκούσας ὅτι ὁ Ἕλλην παρὰ τοῦ ὁποίου ἐζήτει ἔλεος καλεῖται Νικήτας, ἡρώτησεν αὐτὸν δι' ἄγνοιαν, μήπως εἶνε συγγενὴς τοῦ φοβεροῦ τουρκοφάγου Νικήτα, ἐπώνυμον μὲ τὸ ὅποιον ὁ στρατὸς τὸν ἐκάλει ἔκτοτε. Ὁ δὲ Νικήτας, εἶμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος, τῷ εἶπε, καὶ διὰ νὰ ἴδῃς ὅτι ἡ ἰδική μας πίστις εἶνε καλλιτέρα ἀπὸ τὴν ἰδικήν σας, κάμψας τὸ γόνυ πρὸ τοῦ ἄλβανου, ἐλθέ, ἐπίβηθι, τῷ εἶπεν, εἰς τὴν ῥάχιν μου διὰ νὰ σὲ φέρω εἰς τὸν ἱατρὸν τοῦ στρατοῦ μας.

Οὕτω λοιπὸν ἀναλαβὼν ὁ Νικήτας ἐπ' ὤμων ἐκόμιζε εἰς τὴν παρεμβολὴν ἡμῶν τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον ἄλβανόν,

ὅστις καθ' ὁδὸν ἀπὸ σέβας πρὸς τὸν εὐεργέτην του διὰ τινος λεπίδος ἀπέκειρε λαθραίως ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του βόστρυχον, διὰ νὰ τὸν ἔχῃ ὡς μνημόσυνον τοῦ ἡρωϊσμοῦ ἐκείνου, ὅστις τὸν ἔφερεν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ χεὶρ τοῦ ἄλβανου ἔτρεμε, δὲν ἠδυνήθη νὰ διαλάβῃ τὸν σωτηρά του, ὅστις ὑποπτεύσας ἐπίβουλόν τινα σκοπὸν τοῦ ἄλβανου, ὅτε ἠσθάνθη τὴν λεπίδα εἰς τὸ ἰνίον τῆς κεφαλῆς· εἶσαι ἄπιστος, μωρὲ ἄλβανέ, τῷ εἶπεν, ἐνῶ ἐγὼ ζητῶ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ο ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ ΦΕΡΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΩΜΩΝ ΑΛΒΑΝΟΝ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΝ

ΓΑΛΛΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ Α. ΦΥΤΑΛΗ — ΕΣΧΕΔΙ. ΚΑΙ ΕΧΑΡ. ΥΠΟ Ι. Γ. ΠΛΑΤΥ

(Ἰδε σελ. 83).

νά σέ σώσω, σὺ θέλεις νὰ μοῦ τρυπήσης τὴν κεφαλὴν; Ὁ δὲ τοῦρκος δεικνύων εἰς αὐτὸν μετὰ δακρύων τὸν πλόκαμον, τὸν ὅποιον ἀπέκοψεν, ἀπὸ ταύτας τὰς τρίχας, τῷ εἶπε, θὰ κάμω τὸ χαίμαλί μου, τὸ ὅποιον θὰ μ' ἐνθυμίζῃ πάντοτε ὅτι ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν εἶνε καλλιτέρα ἀπ' ἐκείνην τῶν τούρκων.

Ὁ τοῦρκος οὗτος ἀποθανὼν μοὶ ἄφησεν αὐτὸν τὸν βόστρυχον, τὸν ὅποιον φυλάττω εἰς τοῦτο τὸ φυλακτήριον ὡς πολῦτιμον κειμήλιον. Τοιαῦτα μοὶ διηγήθη ὁ ξένος ἐλθετὸς περὶ τῆς ἐπωνυμίας τοῦ Τουρκοφάγου, ἀκούσας αὐτὰ παρ' ἀξιοπίστου ἀνδρός, τοῦ Παναγιώτου Ἰατράκου.

Ἄς κρίνωσιν οἱ νέοι τῆς πατρίδος μου περὶ τῆς εὐγενοῦς πράξεως τοῦ Νικήτα, καὶ ἄς φρονῶσι καὶ αὐτοὶ ἅξια τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Θρησκείας, αἵτινες παράγουσι τοιοῦτους ἥρωας.

N. ΣΑΡΡΗΓΙΑΝΝΗΣ

Π Ο Θ Ο Σ

Σὰν πεταλούδα, ποῦ ὀλόχαρη πετᾷ
Ἀπάνω σὲ λουλούδια μυρωμένα,
Ποῦ τὴν αὐγούλα πρώτη χαιρετᾷ,
— ψυχὴ μὲ τὰ φτερά της χρυσεμένα, —

Σὰν πεταλούδα ἤθελα νὰ ζήσω,
Ἀγνώριστος, σὲ κῆπο ἀνθοσπαρμένο,
Φωλῆὰ νὰ μὴ γυρεύω γιὰ νὰ στήσω,
Νᾶχω φωλῆὰ καθ' ἄνθος μυρωμένο!

Σὰν πεταλούδα ἤθελα νὰ ζήσω
Καί, ὅταν ἔλθ' ἡ ἐσχατὴ στιγμὴ,
Τὰ μάτια μου γλυκὰ νὰ τὰ σφαλίσω
Σ' ὀλόασπρο ἀπάνω... γι' αἰσέμι!

Π. Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Ἐν Πειραιεῖ, Ἰουλίου 1883

ΜΙΑ ΑΝΕΜΩΝΗ

I

Εἰς ἀπόκεντρόν τινα ὁδὸν τῆς συνοικίας Κολωνακίου καὶ εἰς μονώροφον καὶ ἰσόγειον οἰκίαν κατῴκει πρὸ δύο ἐτῶν νεαρά τις χήρα ὀνομαζομένη Μαρία. Ἀφ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ σύζυγός της οὐδεὶς ἦνοιξέ ποτε τὴν θύραν τῆς ἐκτὸς τῆς γραίας μητρός της, ἥτις δις τῆς ἡμέρας μετέβαινεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἢ εἰς ἄλλην τινὰ ἐργασίαν· ἅμα ἢ γρατὰ ἐπανήρχετο ἐκλείετο ἡ θύρα καὶ οὐδὲν ἄλλο δεῖγμα ζωῆς ἠδύνατό τις ἔξωθεν νὰ διακρίνῃ ἢ ἐνίοτε τοὺς κλαυθμηρισμοὺς καὶ τὰς χαρμωσοῦνους φωνὰς τοῦ τριετοῦς παιδίου τῆς Μαρίας.

Νίκος ἐκαλεῖτο τὸ τριετὲς τοῦτο βρέφος καὶ ἐφαίνετο ὡς τις ἄγγελος, ὅστις, σταλεὶς ὅπως εὐλογίῃ τὴν ἀγάπην τῶν νεαρῶν συζύγων, ἐλησμόνησε νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς

τὸν οὐρανόν. Τόσῳ γελόεντα καὶ γλυκύτατα χεῖλη, τόσῳ οὐλὴ καὶ ξανθὴ κόμη, τόσῳ οὐράνια βλέμματα. Καὶ ἔχαιρεν ὁ μικρὸς Νίκος εἰς τὰ φιλήματα τῆς μητρός του καὶ ἐσκίρτα εἰς τὰς φιλοστοργούς ἀγκάλας τῆς ἀπὸ χάραν καὶ εὐφροσύνης.

Ἡ πτωχὴ Μαρία εἰργάζετο ἡμέραν καὶ νύκτα καὶ ἐθεωρεῖτο εὐτυχὴς ὁπόταν διὰ τῶν εὐτελῶν καρπῶν τῆς διηνεκοῦς ἐργασίας της ἠγόραζεν ὕφασμα, τὸ ὅποιον ἔρραπτε μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ μετεμόρφονεν αἰφνιδίως εἰς κομψὸν φορεματάκι διὰ τὸν προσφιλῆ Νίκον της.

Καὶ ὅταν πλέον τὴν κυριακὴν ἢ ἐπίσημόν τινα ἑορτὴν ἐνέδουε τὸ τέκνον της μὲ τὸ καινουργὲς τοῦτο ἔνδυμα, τὸ ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ τὸ κατεφίλει δακρύουσα ἀπὸ χαρὰν καὶ ἀπὸ τινα σπαρακτικὴν καὶ σὺν-μα γλυκεῖαν ἀνάμνησιν, διότι, ὡς ἔλεγεν, ὡμοίαζε πολὺ τοῦ πατρὸς του.

Τὰ δάκρυα ταῦτα εἶχον τόσον συνειθίσει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς πτωχῆς Μαρίας, ὥστε δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ τοὺς ἐγκαταλείβουν. Ἀλλὰ πόσον εὐτυχεῖς οἱ ὀφθαλμοί, οἵτινες γεννῶσι τόσῳ ἀγνὰ δάκρυα καὶ πόσον ἐξαγιάζονται αἱ παρειαί, αἵτινες δέχονται αὐτά, ὡς ὁ Σταυρός, ὅστις ἐδέχθη τὸ αἷμα τοῦ Σωτῆρος!

Πρὸ πάντων ὅταν τὴν αὐγὴν καὶ τὴν ἐσπέραν προσήυχετο πρὸ τῆς εἰκόνης της μίαν εὐχὴν καὶ μίαν παράκλησιν ἀπηύθυνεν εἰς τὴν Παναγίαν: νὰ δίδῃ υἱεῖαν καὶ καρδίαν ἁδολὸν εἰς τὸ τέκνον της.

II

Εἰς τὸ παιδικὸν φίλημά του ἐλησμόνει τοὺς κόπους καὶ τὰς ἀγρυπνίας της· ἅ! πόσον γλυκεῖς καὶ ἐλαφροὶ φαίνονται οἱ πόνοι, ὅταν γίνωνται ὑπὲρ ὄντος τόσον ἀγαπωμένου! Καὶ ποία εὐγενεστέρα καὶ ὑψηλοτέρα ἀγάπη τῆς μητρικῆς στοργῆς; καὶ ποία φωνή, ἢ ποῖον παράπονον, ἢ ποῖον δάκρυ βαρύνει περισσότερον εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν ἢ ἡ φωνὴ καὶ τὸ παράπονον καὶ τὸ δάκρυ τῆς μητρός;

Ἦτο λοιπὸν εὐτυχὴς ὑπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ τέκνου της ἢ τόσον δυστυχὴς Μαρία; ναί· ἀλλὰ τίς ἐγγυᾶται διὰ τὴν εὐτυχίαν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ; Τίς ἐγγυᾶται διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ τρυφεροῦ ἀνθους, τοῦ ὁποίου τὸ εὐθραυστον κλωνίον ἐξετέθη εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Βορρᾶ;...

Μίαν αὐγὴν ἐξύπνησεν ὁ Νίκος καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν βεβαρημένοι, τὰ χεῖλη του ἡμιηνεωγμένα, αἱ παρειαὶ του κατακόκκινοι.

Ἡ Μαρία, καθελμένη ἐπὶ τινος παλαιοῦ κιβωτίου, ἔρραπτεν ἀπὸ βαθείας αὐγῆς καὶ ἔψαλλεν ὡς ἑγερτήριον διὰ τὸν Νίκον τὸ πρωϊνόν, γλυκὺ καὶ μονότονον τραγουδάκι του. Αἶφνης σιωπᾷ ἔντρομος διότι ὁ Νίκος ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

— Κλαῖς, Νίκο μου; γιατί, πουλί μου;

— Δὲν ἔχω ζάλη, μὲ πονεῖ....

— Ἄναγιά μου! ἀλήθεια, παιδί μου, ἅ! ὄχι, μὲ γελᾷς.